

مقایسه کاروانسراهای درون شهری و برون شهری

(نمونه موردی کاروانسرای بیستون - کاروانسرای سرای نو)

دکتر علی علایی^۱، شیما غلامی^۲

چکیده :

سرزمین پهناور ایران با داشتن موقعیت جغرافیایی خاص و مهم و شاهراه ارتباطی که در منطقه دارا بوده است در طول تمام تاریخ و تمدن چندین هزار ساله خود همواره مورد توجه ویژه تجار و کاروانیان بوده که این امر موجب احداث بناها و اقامتگاههای بین شهری و داخل شهری فراوانی برای اقامت کاروان ها گردیده است و این حضور باعث شده همواره معمار ایرانی در پی ایجاد تغییرات و فراهم نمودن فضای مطلوب و منحصر بفرد باشد. بی شک کاروانسرا یکی از نمونه های بی بدیل معماری این سرزمین می باشد که معمار با توجه به اقلیم ، شبکه ارتباطی راهها ، موقعیت منطقه و..... به ساخت این بنا می پردازد و با توجه به در نظر گرفتن تمامی این مسائل یک کاروانسرا احداث می کند البته با توجه به اینکه این بنا اغلب در مسیرهای خارج شهر بصورت اماکن عام المنفعه بوده است لذا تمکن مالی بانی سازنده آن سهم بسزایی در خلق اثر داشته است بی تردید نبوغ معمار ایرانی در ساخت کاروانسرا ها و تامین منابع آب و روشنایی، گرمایش و سرمایش آن بی تاثیر نبوده است شاید در واقع اولین معماران هتل ها در ایران همان سازندگان کاروانسراها باشند که نام خود را در تاریخ این سرزمین ماندگار نموده اند حال شکل و نوع این کاروانسراها در داخل و خارج شهر دارای تغییراتی بوده است که در این تحقیق سعی گشته به مقایسه دو نمونه (کاروانسرای بیستون - سرای نو کرمانشاه) از این کاروانسراها پرداخته شود روش مورد استفاده در این تحقیق ،تحقیقی توصیفی بوده که با بهره گیری از منابع کتابخانه ای و جمع آوری اطلاعات محیطی می باشد .

کلید واژه : کاروانسرای سرای نو ، کاروانسرای بیستون ، معماری ایرانی ، کاروانسرای درون شهری ، کاروانسرای برون شهری .

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه سما کرمانشاه

^۲ دانشجوی ارشد معماری علوم تحقیقات کرمانشاه Email: shima.gholami2010@yahoo.com شماره تماس: